

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 15.2.2011
KOM(2011) 60 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

En EU-dagsorden for børns rettigheder

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning.....	3
1. Generelle principper.....	4
1.1. <i>Børns rettigheder som en integreret del af EU's politik vedrørende grundlæggende rettigheder</i>	4
1.2. <i>Grundlaget for videnbaseret politikudformning</i>	5
1.3. <i>Kommunikation med interessenter</i>	5
2. Konkrete EU-initiativer møntet på børn.....	6
2.1. <i>Børnevenlig retspleje</i>	6
2.2. <i>EU-initiativer målrettet udsatte børn</i>	9
2.3. <i>Børn i EU's udenrigspolitik</i>	13
3. Inddragelse og bevidstgørelse af børn.....	14
Konklusion.....	15

INDLEDNING

Fremme og beskyttelse af børns rettigheder er et af de EU-mål, som der lægges større vægt på efter vedtagelsen af Lissabontraktaten. Særligt indeholder artikel 3, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union et eksplicit krav om, at EU skal fremme beskyttelsen af børns rettigheder. Børns rettigheder er yderligere nedfældet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder¹. I chartrets artikel 24 anerkendes børn som selvstændige og uafhængige indehavere af rettigheder. Det fastslås også, at såvel offentlige myndigheder som private institutioner skal tage udstrakt hensyn til barnets tarv.

Arbejdet med at fremme børns rettigheder er også et resultat af internationale forpligtelser. Alle EU's medlemsstater har ratificeret FN-konventionen om barnets rettigheder (børnekonventionen)². Børnekonventionens standarder og principper skal fortsat være retningsgivende for de EU-politikker og -initiativer, der berører børns rettigheder. I 2006 skabte Kommissionen grundlaget for at fremme og beskytte børns rettigheder i sine interne og eksterne politikker med meddelelsen "Mod en EU-strategi for børns rettigheder"³. Dermed skabte Kommissionen de nødvendige strukturer⁴, der satte EU-institutionerne i stand til at arbejde med børns rettigheder på basis af videnbaserede politikker og øget samarbejdet med interessenterne.

I lyset af de yderligere forpligtelser med hensyn til børns rettigheder, der er indeholdt i Lissabontraktaten og i chartret om grundlæggende rettigheder, mener Kommissionen, at tiden er inde til at sætte tempoet op på børnerettighedsområdet og omsætte politiske mål til handling. Europa 2020-strategien⁵ indeholder en vision om det 21. århundredes Europa, hvori børn får bedre uddannelse, adgang til de serviceydelser og ressourcer, de har behov for i deres opvækst, så de til sin tid kan føre Europa ind i det 22. århundrede. Derfor slår Kommissionen med denne meddelelse til lyd for "en EU-dagsorden for børns rettigheder". Målet er at bekræfte, hvor fast besluttet alle EU-institutioner og medlemsstater er på at fremme, beskytte og sikre børns rettigheder i alle relevante EU-politikker, så der skabes konkrete resultater. For fremtiden skal EU-politikker, der direkte eller indirekte berører børn, udformes, gennemføres og overvåges under hensyntagen til princippet om barnets tarv, der er nedfældet i EU's charter om grundlæggende rettigheder og i børnekonventionen.

EU's dagsorden for børns rettigheder bygger på bidrag fra en bred offentlig høring⁶ og på de behov og bekymringer, som børn fra alle EU's medlemsstater gav udtryk for ved en separat

¹ Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, EUT C 83 af 30.3.2010, s. 389-403.

² Se <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>. Den valgfri protokol til konventionen om barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter er ratificeret af alle EU's medlemsstater med undtagelse af Estland. Den valgfri protokol til konventionen om barnets rettigheder vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi er ratificeret af alle EU's medlemsstater med undtagelse af Den Tjekkiske Republik, Finland, Irland, Luxembourg og Malta.

³ Kommissionens meddelelse Kommissionens meddelelse Mod en EU-strategi for børns rettigheder, KOM(2006) 367 endelig, se <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0367:FIN:DA:PDF>.

⁴ Det europæiske forum for børns rettigheder og dets styringsgruppe, arbejdsgruppe med deltagelse af forskellige tjenester under Kommissionen, kommissionskoordinatoren for børns rettigheder.

⁵ Kommissionens meddelelse Europa 2020 - En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, KOM(2010) 2020 endelig, se <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:DA:PDF>.

⁶ Denne meddelelse bygger på den offentlige høring, se http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/news_consulting_0009_en.htm, og desuden på resultatet af en målrettet høring af eksperter på bestemte politiske områder.

målrettet børnehøring⁷. Den inddrager også de foreløbige resultater af en evaluering af virkningen af de EU-instrumenter, der berører børns rettigheder. Europa-Parlamentet⁸, Regionsudvalget⁹, Det Økonomiske og Sociale udvalg, Europarådet¹⁰ og vigtige interessenter som UNICEF, børneombudsmændene i medlemsstaterne samt repræsentanter for civilsamfundet har medvirket ved udarbejdelsen af denne meddelelse, herunder via det arbejde, som det europæiske forum for børns rettigheder¹¹ har udført.

I En EU-dagsorden for børns rettigheder redegøres der for de generelle principper, der sikrer, at EU's initiativer kan tjene som mønstereksempel på overholdelse af bestemmelserne om børns rettigheder i chartret og børnekonventionen. Desuden sættes der fokus på en række konkrete initiativer på områder, hvor EU kan skabe en reel merværdi, f.eks. børnevenlig retspleje, beskyttelse af udsatte børn og bekæmpelse af vold mod børn både i og uden for Den Europæiske Union.

1. GENERELLE PRINCIPPER

EU's indsats for at fremme børns rettigheder kræver, at der er sammenhæng mellem de relevante EU-initiativer. Det kan ske ved at anvende traktaterne, Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og FN's børnekonvention som fælles grundlag for alle EU-initiativer af relevans for børn. Der skal tages hensyn til "børnerettighedsperspektivet" i alle EU-foranstaltninger, der berører børn.

1.1. Børns rettigheder som en integreret del af EU's politik vedrørende grundlæggende rettigheder

Kommissionens strategi for den effektive gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder, der blev vedtaget den 19. oktober 2010¹², indeholder et krav om, at Kommissionen fra begyndelsen skal sikre sig, at dens forslag til retsakter altid fuldt ud overholder chartrets grundlæggende rettigheder ved at foretage et "**tjek af de grundlæggende rettigheder**". I overensstemmelse med denne strategi arbejder Kommissionen sammen med Europa-Parlamentet og Rådet for at sikre, at også de ændringer, der foretages i løbet af lovgivningsprocessen, fuldt ud overholder chartrets bestemmelser. Kommissionen hjælper endvidere medlemsstaterne med at overholde chartrets bestemmelser i forbindelse med gennemførelsen af EU-lovgivning i deres nationale lovgivning, jf. kravet i chartrets artikel 51, stk. 1.

⁷ Kvalitativ Eurobarometerundersøgelse af børns rettigheder, oktober 2010, se http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/quali/ql_right_child_sum_en.pdf.

⁸ Europa-Parlamentets beslutning af 16. januar 2008, 2007/2093(INI): "Mod en EU-strategi for børns rettigheder", se <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0012+0+DOC+XML+V0//DA>.

⁹ Regionsudvalgets udtalelse "Lokalt og regionalt samarbejde om beskyttelse af børns rettigheder i EU", EUT C 267 af 1.10.2010, s. 46-51, Regionsudvalgets udtalelse Mod en EU-strategi for børns rettigheder, EUT C 146 af 30.6.2007, s. 58-62.

¹⁰ Europarådets reaktion på høringsdokumentet: Europa-Kommissionens høring om børns rettigheder, se http://www.coe.int/T/TransversalProjects/Children/News/EU%20Consultation%20paper%20final_en.pdf.

¹¹ Det europæiske forum for børns rettigheder, som Kommissionen oprettede i 2007 under det tyske formandskab, samler repræsentanter for medlemsstater, Europa-Parlamentet, Regionsudvalget, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Europarådet, UNICEF, nationale observatorier for barndom, børneombudsmænd, civilsamfundet samt andre interessenter.

¹² Strategi for Den Europæiske Unions effektive gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder, KOM(2010) 573 endelig af 19. oktober 2010, se <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0573:FIN:DA:PDF>.

Børns rettigheder, som sikres i chartrets artikel 24, er en af de grundlæggende rettigheder, som eksplicit nævnes i Kommissionens strategi for den effektive gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder. Dermed er børns rettigheder omfattet af det sædvanlige "tjek af de grundlæggende rettigheder", som Kommissionen underkaster de relevante udkast til EU-lovgivning.

Som Kommissionen tilkendegav i meddelelsen om den effektive gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder, har den udviklet mekanismer til at kontrollere, **om forslag til retsakter er i overensstemmelse med chartret**. For at forbedre konsekvensanalysen af de forslag om grundlæggende rettigheder, herunder børns rettigheder, som Kommissionen fremsætter, har Kommissionen udarbejdet operationelle retningslinjer, som dens tjenestegrene kan anvende til at undersøge et givet initiativs konsekvenser for de grundlæggende rettigheder, herunder børns rettigheder, og finde frem til den udformning, der bedst tager hensyn til børns tarv. De operationelle retningslinjer vedrører spørgsmålene i den "tjekliste for grundlæggende rettigheder", der omtales i strategien for den effektive gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder. Kommissionen iværksætter også intern efteruddannelse om børns rettigheder og andre grundlæggende rettigheder med henblik på at styrke og fremme bevidstheden om de grundlæggende rettigheder. Kommissionen vil desuden vedblive at følge nøje med i det arbejde, som FN's komité for barnets rettigheder udfører. Komitéen fortolker børnekonventionens bestemmelser. Af begrundelserne til de relevante forslag til retsakter vil det fremgå, hvordan overvejelser om børns rettigheder indgår i udformningen af forslag.

1.2. Grundlaget for videnbaseret politikudformning

Erfaringerne med gennemførelsen af meddelelsen fra 2006 viser en betydelig **mangel på pålidelige, sammenlignelige og officielle data**. Det udgør en alvorlig hindring for, at videnbaserede politikker kan udvikles og gennemføres. Det er helt centralt at forbedre de eksisterende kontrolsystemer, opstille politiske mål i relation til børns rettigheder og overvåge resultaterne. Det bør have høj prioritet at tage fat på problemet med manglende viden om de vilkår, de mest udsatte grupper af børn lever under, og de behov, de har. I den sammenhæng er der endvidere behov for yderligere information om måder at forebygge kriminelle handlinger mod børn.

Kommissionen vil samarbejde med de relevante organisationer og institutioner om at **tilvejebringe grundlæggende data** og oplysninger, der kan anvendes som beslutningsgrundlag. I processens løb vil der blive gjort status over det arbejde, der allerede er udført på området, herunder resultatet af undersøgelsen af indikatorer, som EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder har foretaget¹³. Indikatorerne blev udviklet på foranledning af Kommissionen for at måle, hvordan børns rettigheder gennemføres, beskyttes, overholdes og fremmes i hele EU. De skal være retningsgivende for agenturets dataindsamling og forskning, så det kan udarbejde videnbaserede udtalelser og støtte EU's institutioner og medlemsstater, når de skal forberede og iværksætte initiativer.

1.3. Kommunikation med interessenter

Kommissionen vil fortsætte samarbejdet og drøftelserne med alle interessenter gennem **det europæiske forum for børns rettigheder**, som mødes regelmæssigt.

¹³ Developing indicators for the protection, respect and promotion of the rights of the child in the European Union (udvikling af indikatorer med henblik på beskyttelse, overholdelse og fremme af børns rettigheder i Den Europæiske Union), se http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/RightsOfChild_summary-report_en.pdf.

Der eksisterer en række forskellige institutionelle og politiske strukturerer, som har til formål at beskytte og fremme børns rettigheder i medlemsstaterne. Skønt alle EU's medlemsstater har anerkendt behovet for at udvikle politikker vedrørende børns rettigheder, er der forskel på de institutionelle mekanismer, der skaber og gennemfører politikkerne på dette område fra land til land. I fuld overensstemmelse med nærhedsprincippet vil Kommissionen fortsat støtte medlemsstaternes bestræbelser ved at fremme udveksling af bedste praksis, samarbejde og kommunikation med og mellem nationale myndigheder med ansvar for at beskytte og fremme børns rettigheder.

2. KONKRETE EU-INITIATIVER MØNTET PÅ BØRN

2.1. Børnevenlig retspleje

En mere børnevenlig retspleje i EU er et vigtigt indsatsområde på EU's dagsorden for børns rettigheder. Det er et område af stor praktisk betydning, hvor EU i medfør af traktaterne har beføjelser til at virkeliggøre børns rettigheder gennem EU-lovgivningen. Kommissionens handlingsplan om gennemførelse af Stockholmprogrammet¹⁴ sætter derfor fokus på området i perioden 2010-2015.

Børn kommer i forbindelse med retssystemet i en række situationer, f.eks. når deres forældre bliver skilt eller strides om forældremyndigheden, når de begår lovovertrædelser, når de er vidne til eller offer for en forbrydelse, eller når de søger om asyl. Når børn møder et retssystem, der ikke er børnevenligt, kan de opleve, at deres rettigheder på forskellig vis begrænses eller krænkes.

Børn kan få problemer med hensyn til juridisk repræsentation, eller når de afhøres af en dommer. Den nødvendige information, der sætter børn og deres repræsentanter i stand til at gøre deres rettigheder gældende og forsvare deres interesser under en retssag, kan ligeledes være utilstrækkelig. Børn behandles nogle gange som voksne uden at nyde godt af de særlige garantier, som deres behov og udsatte situation tilsiger, og de kan derfor have svært ved at klare situationen. Hvis børns juridiske interesser skal være velbeskyttede, fordrer det grundlæggende, at de reelt har **adgang til retssystemet** og inddrages, når deres sag behandles administrativt eller i retten.

Tvister mellem familiemedlemmer kan indvirke negativt på børns trivsel. Et barn, som adskilles fra den ene eller begge forældre skal have adgang til at opretholde de personlige relationer og den direkte og regelmæssige kontakt med begge, undtagen i de tilfælde hvor det strider mod barnets tarv¹⁵. I civile retssager, særlig i retstvister på tværs af grænserne som følge af skilsmisse eller separation ender det ofte med, at denne ret inddrages. Specielt i forbindelse med retssager om forældremyndighed risikerer børn at blive kastebold i et langtrukket juridisk slagsmål mellem de tidligere partnere. Der eksisterer allerede EU-lovgivning¹⁶, som letter anerkendelsen og fuldbyrdelsen af afgørelser om forældremyndighed. At børn og deres forældre modtager den rette **information** om deres rettigheder i henhold til EU-retten og den nationale ret er en betingelse for, at de kan gøre disse rettigheder gældende i familieretlige tvister. Informationsmaterialet skal være lettilgængeligt og vejlede om de

¹⁴ Kommissionens meddelelse Et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed for EU's borgere: Handlingsplan om gennemførelse af Stockholmprogrammet, KOM(2010) 171 endelig, se http://ec.europa.eu/justice/news/intro/doc/com_2010_171_en.pdf.

¹⁵ Artikel 24, stk. 3, i chartret om Den Europæiske Unions grundlæggende rettigheder.

¹⁶ Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000, EUT L 338 af 23.12.2003, s. 1-29.

relevante procedurer. Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaterne udvikle og ajourføre en række faktablade om EU-lovgivningen og den nationale lovgivning om forsørgelsespligt, mægling samt anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed. For så vidt angår **forældres bortførelse af børn** vil Kommissionen være særligt opmærksom på de oplysninger, som Europa-Parlamentets Mægler i Internationale Sager om Forældres Bortførelse af Børn fremkommer med.

Registrering og anerkendelse af civilstandsattester spiller en vigtig rolle, når det skal fastslås, hvilke rettigheder et barn har. Når børn og deres forældre flytter til en anden EU-medlemsstat, hvor de har brug for sådanne dokumenter, er det ofte bekosteligt og omstændeligt (og kræver oversættelse og ægthedskontrol) at få anerkendt dokumenterne. Det gør det ofte vanskeligt at få adgang til domstolene. Derfor har Kommissionen iværksat en offentlig høring om afhjælpning af hindringer for gensidig anerkendelse i EU af de virkninger, der følger af civilstandsattester, inden den i 2013 fremsætter forslag til EU-foranstaltninger¹⁷.

Børns ret til en retfærdig rettergang i **straffesager** indebærer beskyttelse af privatlivets fred samt retten til information om tiltalen og om retssagen på en måde, som er tilpasset deres alder og modenhed, advokatbistand og juridisk repræsentation. Det er særlig vigtigt, når proceduresproget er et andet end barnets modersmål. I 2010 vedtog EU regler om tolkning og oversættelse, der sikrer, at alle, herunder børn, informeres om deres proceduremæssige rettigheder en måde, som de kan forstå¹⁸. Kommissionen vil arbejde videre på at styrke mistænkte og tiltalte, herunder børns, proceduremæssige rettigheder i straffesager. I 2011 vil Kommissionen fremlægge et forslag til regler, der sikrer adgang til advokatbistand, og et forslag om fængsledes ret til at kommunikere med pårørende, betroede personer, arbejdsgivere og konsulære myndigheder. Der er vigtigt at være specielt opmærksom på mistænkte eller tiltalte, som på grund af deres alder, fysiske eller mentale tilstand ikke er i stand til at forstå indholdet i eller betydningen af retssagen. I 2012 fremlægges Kommissionen forslag til en retsakt om **særlige garantier for udsatte mistænkte eller tiltalte**. Denne foranstaltning er et vigtigt led i den børnevenlige retspleje.

Børn, der varetægtsfængsles eller idømmes fængselsstraf på grund af kriminalitet, løber en særlig risiko for vold og mishandling¹⁹. På internationalt plan findes adskillige retningslinjer for, hvordan man behandler frihedsberøvede børn²⁰. Fængsling af børn bør kun benyttes som sidste udvej og i så kort tid som muligt²¹.

Børn er ofte **udsatte vidner eller ofre i straffesager**. I nogle tilfælde udnyttes de til at begå kriminelle handlinger som f.eks. narkotikahandel. Der bør indføres juridiske og praktiske ordninger, der forhindrer unødige gentagelser af forhør og afbøde den negative oplevelse af at være indblandet i en straffesag. Børn, der er ofre for en forbrydelse, bør have mulighed for at

¹⁷ Kommissionens grøn bog om mindre bureaukrati for borgerne: Fremme af fri cirkulation af offentlige dokumenter og anerkendelse af virkningerne af civilstandsattester, KOM(2010) 747 endelig, se <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0747:FIN:DA:PDF>.

¹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager, EUT L 280 af 26.10.2010, s. 1-7.

¹⁹ P. Pinheiro: "World Report on Violence Against Children" (Rapport om vold mod verdens børn), FN, Genève 2006, s. 195-199. Se <http://www.unviolencestudy.org/>.

²⁰ Se f.eks. FN-reglerne om beskyttelse af frihedsberøvede mindreårige vedtaget af FN's Generalforsamling i resolution 45/113 af 14. december 1990, der findes på: http://www2.ohchr.org:80/english/law/res45_113.htm, Europarådets henstilling Rec(2006) 2 fra Ministerudvalget til medlemsstaterne om de europæiske fængselsregler af 11. januar 2006, se <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=955747>.

²¹ Artikel 37 i FN's børnekonvention.

deltage aktivt i straffesagen, og der skal tages hensyn til deres vidneudsagn. Ved at anvende informations- og kommunikationsteknologi, særlig videokonferencer, kan børn, der er ofre for en forbrydelse, deltage aktivt i straffesagen uden at skulle stå ansigt til ansigt med den eller de anklagede. Børn, der er ofre for en forbrydelse, bør hjælpes på fode igen og modtage erstatning for tort og svie.

Initiativer

I sammenhæng med Kommissionens politikker på det civile og strafferetlige område og i overensstemmelse med Kommissionens strategi for den effektive gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder vil Kommissionen bidrage til at gøre retsplejen i EU mere børnevenlig, især ved:

1. i 2011 at vedtage et forslag til direktiv om kriminalitetsofres rettigheder, der øger beskyttelsen af udsatte kriminalitetsofre, herunder børn
2. i 2012 at fremsætte et forslag til direktiv om særlige garantier for udsatte mistænkte eller tiltalte, herunder børn
3. i 2013 at revidere EU-lovgivningen om lettere anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed med henblik på at sikre at sikre barnets tarv, ved at afgørelser kan anerkendes og fuldbyrdes så hurtigt som muligt. Herunder kan der, hvor det måtte være hensigtsmæssigt, oprettes fælles minimumsstandarder
4. at fremme anvendelsen af Europarådets retningslinjer af 17. november 2010 om børnevenlig retspleje²² og tage hensyn til dem i nye retlige instrumenter inden for civil- og strafferet
5. at støtte og tilskynde til bedre efteruddannelse på EU-plan af dommere og andre fagfolk med hensyn til, hvordan børn bedst inddrages i retssystemet.

2.2. EU-initiativer målrettet udsatte børn

Visse kategorier af børn er særligt udsatte, hvad angår liv og trivsel på grund af sociale, politiske og økonomiske faktorer. Eksempelvis har børn, der vokser op i fattigdom og social udstødelse²³, hvortil i mange tilfælde kommer stofmisbrug, tendens til at klare sig dårligt i uddannelsessystemet og have et ringere helbred fysisk og psykisk²⁴. Desuden har de større tendens til at komme på kant med loven. Kommissionen vil i en henstilling om børnefattigdom behandle spørgsmålet om, hvilke behov **børn, der risikerer et liv i fattigdom** og social udstødelse, har. I henstillingen angives en række almene principper, og der foreslås effektive overvågningsredskaber med henblik på at forebygge og bekæmpe børnefattigdom inden for rammerne af platformen mod fattigdom og social udstødelse.

Handicappede børn er ligeledes mere udsatte for at få krænket deres rettigheder, og de har derfor behov for og fortjener særlig beskyttelse²⁵.

Børn kan kun trives i samfund, der ikke præges af vold, misbrug og udnyttelse af børn. I marts 2010 vedtog Kommission to forslag til direktiver med det formål at styrke rammerne for beskyttelsen af nogle af de mest udsatte børn, nemlig **ofre for seksuel udnyttelse og**

²² Europarådets retningslinjer om børnevenlig retspleje, vedtaget af Ministerudvalget den 17. november 2010, se <https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?id=1705197&Site=CM>.

²³ Se rapporten Børnefattigdom og velfærd i EU - Status quo og vejen frem, der er udarbejdet af Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Ligestilling af 28. februar 2008, se:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=751&langId=en&pubId=74&type=2&furtherPubs=yes>.

²⁴ Kommissionens meddelelse Solidaritet på sundhedsområdet: Begrænsning af uligheder på sundhedsområdet i EU, KOM(2009) 567 endelig, se http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/socio_economics/documents/com2009_da.pdf.

²⁵ Kommissionens meddelelse Den europæiske handicapstrategi 2010-2020: et nyt tilsagn om et Europa uden barrierer, KOM(2010) 636 endelig, se <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0636:FIN:DA:PDF>.

menneskehandel. Det er vigtigt, at der fuldt ud tages hensyn til børns særlige behov ved udviklingen af politikker på menneskehandelsområdet, særlig inden for rammerne af den integrerede strategi om bekæmpelse af menneskehandel, som vedtages i 2012.

Hvad angår administrativ tilbageholdelse af **asylsøgende børn**, har Kommissionen arbejdet på at fremme sine forslag fra 2008 og 2009 om ændringer i EU's asyllovgivning. Forslagene indeholder et forbud mod fængsling af børn, undtagen i de tilfælde, hvor det sker af hensyn til barnets tarv, og alle alternativer har været undersøgt. Desuden indføres en række beskyttelsesforanstaltninger og proceduremæssige garantier vedrørende adgang til domstolskontrol og juridisk repræsentation. Endelig indeholder forslagene et totalforbud mod fængsling af uledsagede asylsøgende børn.

I Kommissionens handlingsplan fra 2010 om uledsagede mindreårige²⁶ fremlægges en fælles EU-tilgang til **uledsagede børn og børn, som er adskilt fra deres familie**, fra lande uden for EU. I handlingsplanen peges der på børnespecifikke modtagelsesforanstaltninger og proceduremæssige garantier, som bør finde anvendelse, fra barnet opdages, og indtil en holdbar løsning er fundet. Desuden understreges vigtigheden af, at børn repræsenteres på passende vis, og der forslås initiativer, der kan råde bod på mangler i omsorgen for uledsagede asylsøgende børn i EU²⁷. Desuden understreges vigtigheden af at undgå, at uledsagede børn i offentlige myndigheders varetægt forsvinder.

Rutinerede og **veluddannede fagpersoner** kan forebygge problemer og hjælpe børnene med at bearbejde deres traumer. De fagpersoner, der arbejder med børn, bør uddannes i de rettigheder og behov, som børn i forskellige aldersgrupper har, og i hvilke typer af retssager der er tilpasset børn. De bør også uddannes i at kommunikere med børn i alle aldersgrupper og udviklingstrin og med børn, der er særligt udsatte.

I 2009 forlod over 6 millioner unge **uddannelsessystemet** efter grundskolen eller endnu tidligere. 17,4 % har end ikke færdiggjort grundskolen. Det er årsagen til, at Det Europæiske Råd gjorde det til et overordnet mål i Europa 2020-strategien at bringe andelen af unge, der forlader uddannelsessystemet for tidligt, ned under 10 %. Alle børn skal have adgang til **førskoleundervisning** og omsorg. Det er grundlaget for livslang læring, social integration, personlig udvikling og beskæftigelsesegnethed. Kommissionen har allerede udpeget konkrete initiativer og henstillinger, der kan nedbringe antallet af unge, som forlader uddannelsessystemet for tidligt²⁸. Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaterne tilskynde til god førskoleundervisning og omsorg samt bekæmpelse af segregation i uddannelsessystemerne og udbredelse af god praksis.

Romabørns situation i EU er i særdeleshed bekymrende, fordi en række faktorer gør dem særligt udsatte²⁹ for dårlige forhold, hvad angår ernæring, helbred og bolig, samt for

²⁶ Kommissionen meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet - Handlingsplan om uledsagede mindreårige (2010-2014), KOM(2010) 213 endelig, se <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0213:FIN:DA:PDF>.

²⁷ Rapport fra Det Europæiske Agentur for Grundlæggende Rettigheder: Separated, asylum-seeking children in EU Member States (Børn, der er adskilt fra deres familie, og som søger asyl i EU's medlemsstater), april 2010.

²⁸ Kommissionen meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Løsning af problemet med elever, der forlader skolen for tidligt: Et vigtigt bidrag til dagsordenen for Europa 2020, KOM(2011) 18 endelig, se http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/earlycom_da.pdf.

²⁹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om ikke-forskelsbehandling og lige muligheder for alle: Et fornyet engagement, KOM(2008) 420 endelig, se <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0420:FIN:DA:PDF>.

udstødelse, diskrimination og vold³⁰. Social udstødelse af romabørn hænger tit sammen med manglende fødselsregistrering, begrænset deltagelse i førskoleundervisning og videregående uddannelse, høj frafaldsprocent i uddannelsessystemet, menneskehandel og børnearbejde. Segregation er en afgørende hindring for, at romabørn kan få en god uddannelse.

Børn af begge køn, i alle aldre og fra alle socialklasser forsvinder. Det vides ikke med sikkerhed, hvorfor nogle børn **løber hjemmefra** eller forlader de institutioner, hvor de bor. Derimod er det velkendt, at de risici, der knytter sig til deres forsvinden, er store: risici for deres sikkerhed, mentale og fysiske sundhed, trivsel og liv. Nogle forsvundne børn udsættes for vold og misbrug, menneskesmugling, betleri eller prostitution.

Kommissionen har fundet frem til en række redskaber, som kan være til hjælp, når et barn forsvinder. I flere år har nogle medlemsstater³¹ arbejdet med at indføre offentlige systemer, der slår alarm når børn forsvinder eller bortføres under omstændigheder, hvor de pågældendes sikkerhed og trivsel kan være alvorligt truet. Kommissionen vil fortsat fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne om **børnealarmmekanismer** vedrørende børn i forbindelse med kriminelle bortførelser. Med henblik på at styrke samarbejdet på dette område enedes medlemsstaterne i juni 2009 om at anvende Schengeninformationssystemet og de dertil knyttede Sirene-kontorer i de enkelte medlemsstater bedre i forbindelse med eftersøgning af forsvundne børn. Kommissionen vil bidrage til denne proces ved i maj 2011 at vedtage en afgørelse, der indeholder en ny version af Sirenehåndbogen. Heri redegøres for regler og procedurer i sager om forsvundne børn.

Hotline 116 000 for forsvundne børn yder vigtig støtte til forsvundne børn og deres forældre. Eftersom hotlinen endnu ikke er oprettet i ret mange EU-medlemsstater, har Kommissionen vedtaget en meddelelse³² med det formål at tilskynde medlemsstaterne til at oprette hotlines for forsvundne børn hurtigst muligt, så denne tjeneste af høj kvalitet kan anvendes i hele EU. Kommissionen vil fortsat nøje overvåge oprettelsen af hotlinen for forsvundne børn i medlemsstaterne. Hvis der ikke gøres yderligere fremskridt inden for en rimelig tidsfrist, vil Kommissionen overveje at fremsætte forslag til en retsakt, der kan sikre en fuldt operationel hotline 116 000 i samtlige medlemsstater.

Børn kan også være specielt udsatte, når de anvender moderne teknologi. Onlineteknologier frembyder enestående muligheder for børn og unge; den giver dem adgang til viden, e-læring og deltagelse i den offentlige debat. Børn er særligt udsatte i forbindelse med skadevoldende netindhold og adfærd som **digital mobning** og voksnes manipulation - "**grooming**" - i audiovisuelle medier eller på internettet. Børn i hele Europa siger samstemmende, at fysisk og følelsesmæssig **mobning i skolen** er en del af deres hverdag³³. Digital mobning er en moderne form for mobning, som det er presserende at imødegå. Alle relevante aktører, herunder sociale netværk på internettet, internetudbydere og politiet, skal inddrages. Kommissionen arbejder på et højt beskyttelsesniveau af **børn i det digitale rum**, herunder af

³⁰ Romani Women and Access to Public Health Care: Breaking the Barriers (Romakvinder og adgang til offentlig sundhedspleje: nedbrydning af barrierer), rapport fra det tidligere Europæiske Observationscenter for Racisme og Fremmedhad, nu Det Europæiske Agentur for Grundlæggende Rettigheder, 2003.

³¹ På nuværende tidspunkt har otte medlemsstater indført børnealarmsystemer: Nederlandene, Portugal, Frankrig, Luxembourg, Belgien, Grækenland, Tyskland og Det Forenede Kongerige.

³² Kommissionens meddelelse Den europæiske hotline for forsvundne børn: 116000, KOM(2010) 674, se <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0674:FIN:DA:PDF>.

³³ Kvalitativ Eurobarometerundersøgelse af børns rettigheder, oktober 2010, se http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/quali/ql_right_child_sum_en.pdf.

deres personoplysninger³⁴, samtidig med at den fuldt ud værner om børns ret til netadgang, så de kan udvikle sig socialt og kulturelt. Gennem Safer Internet-programmet³⁵ koordinerer og støtter Kommissionen bestræbelserne på at beskytte børn og udstyre dem med de redskaber, de behøver som brugere af onlineteknologier. Forskellige sektorer i informations- og kommunikationsteknologiindustrien har arbejdet med selvreguleringsinitiativer, ikke mindst med henblik på at styrke beskyttelsen af **børn, der anvender mobiltelefon**³⁶ og **sociale netværk**³⁷. Der er også udarbejdet et fælleseuropæisk PEGI-aldersmærkningssystem for **computer- og tv-spil**³⁸. Nu opfordrer Kommissionen producenter af mobiltelefoner og spillekonsoller, internetudbydere, leverandører af mobilapplikationer og indholdsleverandører, forbrugerorganisationer, forskere og børnerettighedsorganisationer til handling.

Kommissionen overvåger nøje medlemsstaternes gennemførelse af **direktivet om audiovisuelle medietjenester**³⁹ i den nationale lovgivning. Fristen var den 19. december 2009. Direktivet udbreder kravet om beskyttelse af børn fra traditionelle tv-programmer til de hurtigtvoksende selvvalgstjenester for audiovisuelt medieindhold, særlig på internettet.

Initiativer

Kommissionen vil bidrage til at beskytte børn og give dem de redskaber, de har brug for, når de er udsatte, særlig ved:

6. at støtte udveksling af bedste praksis og forbedret efteruddannelse af værger, offentlige myndigheder og andre aktører, der er i tæt kontakt med uledsagede børn (2011-2014)
7. at vie børn særlig opmærksomhed i forbindelse med EU-rammen for de nationale strategier for romaernes integration, som vedtages i foråret 2011. Især skal strukturfondene anvendes mere effektivt til at integrere romaerne
8. kraftigt at tilskynde til og bistå medlemsstaterne med hurtigt at indføre en fuldt operationel hotline 116 000 for forsvundne børn og børnealarmmekanismer (2011-2012)
9. hjælpe medlemsstaterne og andre interessenter med at styrke den forebyggende indsats, inddrage børnene og give dem de nødvendige redskaber til at håndtere mobning, digital mobning, skadevoldende indhold og andre risici, når de anvender onlineteknologier, så de får mest muligt ud af disse teknologier. Midlet er Safer Internet-programmet og samarbejde med informations- og kommunikationsteknologiindustrien om selvreguleringsinitiativer (2009-2014).

³⁴ Se Kommissionens meddelelse En global metode til beskyttelse af personoplysninger i Den Europæiske Union, KOM(2010) 609 endelig, punkt 2.1.2., se:

http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/0006/com_2010_609_da.pdf.

³⁵ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1351/2008/EF af 16. december 2008 om etablering af et flerårigt fællesskabsprogram til beskyttelse af børn, der bruger internet og andre kommunikations_teknologier, EUT L 348 af 24.12.2008, s. 118-127.

³⁶ http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/docs/mobile_2005/europeanframework.pdf.

³⁷ http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/docs/sn_principles.pdf.

³⁸ <http://www.pegi.info/da/>.

³⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU af 10. marts 2010 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester (direktiv om audiovisuelle medietjenester), EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1-24.

2.3. Børn i EU's udenrigspolitik

EU er fast besluttet på at give **fremme og beskyttelse af børns rettigheder høj prioritet, også i udenrigspolitikken**⁴⁰, herunder i det civile samarbejde på områder, hvor EU har kompetence. Kun hvis EU taler med én, stærk stemme over for tredjelande, når emnet er børns rettigheder, kan de nødvendige initiativer iværksættes hurtigt og effektivt. EU fører udenrigspolitik på børnerettighedsområdet i overensstemmelse med meddelelsen fra 2008 "En særlig plads til børn i EU's eksterne foranstaltninger" og den dertil hørende handlingsplan.

EU er fast besluttet på at udrydde enhver form for vold mod børn. Ca. 200 millioner børn i verden er hvert år vidne til vold i hjemmet. Over 200 millioner børn udsættes for seksuel vold. Over 50 000 børn myrdes hvert år. Ca. 2 millioner børn indlægges med kvæstelser som følge af vold. EU fortsætter gennemførelsen af sine retningslinjer om børns rettigheder, som i øjeblikket fokuserer på bekæmpelsen af **vold mod børn** i alle dens afskygninger. I slutningen af 2011 vil EU evaluere gennemførelsen af retningslinjerne siden 2007. Det tematiske program "Investering i mennesker" finansierer projekter, der bekæmper vold mod børn (2011-2013).

Der er fortsat over 200 millioner børn på verdensplan, der udfører **børnearbejde**. Uhyggeligt mange heraf, mindst 115 millioner, udfører børnearbejde af værste slags. EU vil fortsat bekæmpe børnearbejde i overensstemmelse med arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene (2010) og Rådets konklusioner om børnearbejde. I slutningen af 2011 vil EU forberede en rapport om de værste former for børnearbejde og handel med børn i lyset af de internationale erfaringer og de kompetente internationale organisationers synspunkter. I 2011 vil EU som en del af det tematiske program "Investering i mennesker" udvælge en række projekter om børnearbejde i tredjelande.

Børn i væbnede konflikter⁴¹ er særligt udsatte, og det i endnu højere grad når de har mistet deres forældre eller de personer, der tager sig af dem. Børn er i fare for at blive rekrutteret af væbnede grupper, at blive seksuelt misbrugt og udnyttet, og at blive offer for menneskehandel. De lider uforholdsmæssigt hårdt under fejlernæring og sygdomme, fordi de berøves adgang til grundlæggende socialforsorg, sundhedspleje og uddannelse. Det anslås, at der konstant er 300 000 børn, som har tilknytning til væbnede styrker eller væbnede grupper. Heraf er 40 % piger. EU fortsætter arbejdet med at sikre rettigheder for de børn, der lever under eller er berørt af væbnede konflikter på grundlag af de konkrete initiativer i gennemførelsesstrategien for retningslinjerne vedrørende børn i væbnede konflikter (2010).

Børnesexturisme skal udryddes. Fænomenet er en del af en organiseret sexindustri, der omfatter prostitution, menneskehandel, fremstilling og distribution af børnepornografi og seksualforbrydere, der bedriver børnesexturisme. Eftersom kun få af de seksualforbrydere, der bedriver børnesexturisme, stilles til ansvar hjemme i deres EU-medlemsstat, skal der tages initiativ til at øge efterforskning og retsforfølgelse i EU af forbrydelser begået uden for EU.

⁴⁰ Meddelelsen Mod en EU-strategi for børns rettigheder fra 2006 førte til skabelsen af en samlet politisk ramme i EU's udenrigspolitik, herunder meddelelsen "En særlig plads til børn i EU's eksterne foranstaltninger" og det dertil knyttede arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene "Børn i nød- og krisesituationer" (2008), EU's retningslinjer for fremme og beskyttelse af børns rettigheder (2007), EU's retningslinjer om børn i væbnede konflikter (2003, ajourført i 2008), Rådets konklusioner om børns rettigheder - den udviklingsmæssige og den humanitære dimension (2008) og Rådets konklusioner om børnearbejde (2010).

⁴¹ Alene i det seneste årti vurderes det, at væbnede konflikter har kostet over 2 millioner børn livet og har lemlæstet andre 6 millioner. 20 millioner børn er fordrevet eller på flugt, og 1 mio. har mistet deres forældre som følge af konflikterne.

EU fastholder **den politiske dialog** med tredjelande og internationale organisationer med henblik på at forbedre overholdelsen af børns rettigheder. Som led i EU's **udvidelsespolitik** vil EU fortsat fremme reformer af beskyttelsen af børn og vil nøje overvåge de fremskridt, der gøres på børnerettighedsområdet igennem hele kandidatlandenes og de potentielle kandidatlandes tiltrædelsesproces, særlig for så vidt angår børn i etniske minoriteter og marginaliserede grupper som romaer, som er særligt udsatte.

Det bilaterale samarbejde med tredjelande vil f.eks. bygge på opprioritering af udviklingsprogrammer med fokus på børns rettigheder, eksempelvis med henblik på at forstærke de nationale strukturer og institutioner, herunder oprettelse af uafhængige institutioner for børns rettigheder, fremme lovændringer i overensstemmelse med de relevante internationale krav og fremme børns rettigheder ved hjælp af **handelsinstrumenter og ved internationale forhandlinger**.

I **det multilaterale samarbejde** vil EU fortsat støtte internationale initiativer, herunder fremlægge forslag til resolutioner for FN's generalforsamling og FN's Menneskerettighedsråd. EU vil endvidere forbedre koordineringen med internationale interessenter.

Med hensyn til **den humanitære bistand** vil EU øge støtten til projekter og aktiviteter, der direkte tager sigte på børns særlige behov i nødsituationer i overensstemmelse med arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene Børn i nød- og krisesituationer⁴² fra 2008.

Initiativer

10. EU vil fortsætte gennemførelsen af retningslinjerne for fremme og beskyttelse af børns rettigheder (fra 2007)⁴³, som koncentrerer sig om at bekæmpe vold mod børn i alle dens afskygninger. EU agter også at evaluere gennemførelsen af retningslinjerne. EU vil gennemføre sine retningslinjer om børn i væbnede konflikter⁴⁴ på grundlag af den ajourførte gennemførelsesstrategi (2010).

3. INDDRAGELSE OG BEVIDSTGØRELSE AF BØRN

To Eurobarometerundersøgelser fra 2008 og 2009 viste, at 76 % af de adspurgte børn⁴⁵ ikke vidste, at de havde rettigheder, og 79 % vidste ikke, hvem de skulle kontakte, hvis det blev aktuelt. På spørgsmålet om, hvad EU skulle gøre for at fremme og beskytte børns rettigheder, svarede 88 % af de adspurgte, at EU skulle sørge for, at børn fik mere og lettilgængelig information om deres rettigheder.

Fuld anerkendelse af børns rettigheder indebærer, at **børn skal have mulighed for at give udtryk for deres synspunkter** og være med til at træffe de beslutninger, der berører dem. I chartrets artikel 24, stk. 1, stilles der krav om, at EU tager hensyn til børns synspunkter i forhold, der berører dem, i overensstemmelse med deres alder og modenhed.

⁴² Kommissionens meddelelse En særlig plads til børn i EU's eksterne foranstaltninger, KOM(2008) 55 endelig, se

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0055:FIN:DA:PDF>.

⁴³ Se <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/16031.da07.pdf>

⁴⁴ Se <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/10019.da08.pdf>.

⁴⁵ Se: http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_235_en.pdf og http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_273_en.pdf.

Kommissionens hidtidige foranstaltninger med hensyn at **høre og være lydhør over for børn**⁴⁶ er et første skridt i retning af at give børn bedre muligheder for at deltage i udformning og gennemførelse af initiativer og politikker, som berører dem, eksempelvis på uddannelses-, sundheds- og miljøområdet. For at nå dette mål agter Kommissionen af drage nytte af den ekspertise, som det europæiske forum for børns rettigheder besidder. Den vil fortsætte samarbejdet med forummet, børneombudsmændene og andre relevante samarbejdspartnere på området.

De eksisterende informationsværktøjer skal styrkes og moderniseres, så **børn kan oplyses bedre og mere effektivt** om deres rettigheder og om de relevante EU-politikker. Der er adgang til den information for børn, der på nuværende tidspunkt er til rådighed på EU's webportal *EUROPA*, via *Hurtige links for børn og unge*⁴⁷ og *Lærerværelset*⁴⁸. Linkene giver adgang til materiale fra EU-institutionerne af relevans for børn. De enkelte generaldirektorater i Kommissionen og de øvrige EU-institutioner har websteder, hvor en stor del materialet fra de to websteder er tilgængeligt. Samlet, ajourført og lettilgængelig information om børns rettigheder og EU-politikker af relevans for børn er dog på nuværende tidspunkt ikke tilgængelig.

Initiativer

11. Kommissionen vil i 2011 udstyre webportalen EUROPA med en fælles indgang til information for børn om EU og børns rettigheder. Den fælles indgang giver børn i forskellige aldersgrupper let adgang til information, de kan forstå, og forældre og lærere kan finde information og undervisningsmaterialer. Kommissionen opfordrer de øvrige EU-institutioner til at slutte op bag dette initiativ.

KONKLUSION

Med EU's dagsorden for børns rettigheder opfordrer Kommissionen EU's institutioner og medlemsstater til at øge deres indsats for at beskytte og fremme børns rettigheder. EU's initiativer bør tjene som mønstereksempler på, hvordan det sikres, at bestemmelserne vedrørende børns rettigheder i traktaten, Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og Børnekonventionen overholdes. Kommissionen vil regelmæssigt - i årsberetningen om anvendelsen af chartret - evaluere, hvordan det går med gennemførelsen af EU's dagsorden for børns rettigheder.

Som det understreges i Europa 2020-strategien, kan de langsigtede følger for vores samfund af ikke at gøre nok ud af de politikker, der berører børns liv, være alvorlige. Mange af de pågældende politikker fordrer målrettet handling fra medlemsstaternes side, og Kommissionen støtter og samarbejder gerne. Kommissionen vil forsat gøre sin del af den fælles indsats for at sikre, at alle børn trives og lever i tryghed. Det er nødvendigt, at alle aktører gør en større indsats for at virkeliggøre visionen om en verden, hvor børn kan være børn og leve i tryghed, lege, lære, udvikle hele deres potentiale og få mest muligt ud af de muligheder, de har.

⁴⁶ Kvalitativ Eurobarometerundersøgelse af børns rettigheder, oktober 2010, se http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/quali/ql_right_child_sum_en.pdf.

⁴⁷ http://europa.eu/quick-links/eu-kids/index_da.htm.

⁴⁸ http://europa.eu/teachers-corner/index_da.htm.